

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-567

27.5.2026

HELP Forsikring AS

Retts hjelp

Skjæringstidspunkt – fraflytting og separasjon – karantenetid.

Sikrede tegnet individuell advokatforsikring, og senere kollektiv advokatforsikring, etter at han og hans tidligere ektefelle hadde flyttet fra hverandre, men før det ble tatt ut separasjon. Foretaket avslå krav om retts hjelpdekning, fordi forsikringen var tegnet etter skjæringstidspunktet, altså fraflyttingsdato. Retts hjelpebehovet hadde dessuten oppstått i karantenetiden på seks måneder, etter tegning av forsikring, slik at sikrede uansett ikke hadde dekning. Sikrede anførte at tvisten oppsto etter separasjonen og ikke hadde noe med separasjonen eller fraflyttingen å gjøre. Foretaket fastholdt både skjæringstidspunktet og karantenetiden som begrunnelse for å avslå dekning. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde krav på dekning da skjæringstidspunktet (utflytting) oppsto før forsikringen ble tegnet. Nemnda bemerket likevel at foretakets vilkår om karantenetid og begrensningen knyttet til «de forhold og opplysninger som danner grunnlag for tvisten forelå på det tidspunktet medlemmet tegnet forsikring», var i strid med de preseptoriske reglene i fal. Kapittel 4.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om retts hjelpdekning under sikredes advokatforsikring.

Sikrede tegnet individuell advokatforsikring hos foretaket, gjeldende fra 9.3.24. Avtalen hadde følgende vilkår i pkt. 5:

For alle saker gjelder en karantenetid på 6 måneder. Med dette menes at forsikringen bare dekker saker der retts hjelpebehovet ble kjent for Medlemmet senere enn 6 måneder etter Medlemmets tilslutning til forsikringsavtalen.

Punkt 4 tredje avsnitt i den individuelle advokatforsikring anga videre:

- I saker vedrørende ektefelleskifte må advokatforsikringen være tegnet før skjæringstidspunktet i ekteskapsloven § 60.
- Ved samlivsbrudd må advokatforsikringen være tegnet før partene flytter fra hverandre.

Sikrede tegnet deretter en kollektiv advokatforsikring hos foretaket, gjeldende fra 2.5.24. Pkt. 4 tredje avsnitt anga:

- I saker vedrørende ektefelleskifte regnes retts hjelpebehovet for oppstått samtidig med skjæringstidspunktet i ekteskapsloven § 60.
- Ved samlivsbrudd regnes retts hjelpebehovet for oppstått idet partene flytter fra hverandre.

Sikrede og hans tidligere ektefelle begjærte separasjon 8.5.24 eller 10.5.24 og flyttet fra hverandre 15.2.24.

Sikrede sendte 14.5.24 skademelding til foretaket med følgende sammendrag av saken:

Vi skal selge leiligheten og jeg skal kjøpe den selv uten å la den på markedet. Har allerede snakket med banken og de sa at de kan sannsynligvis innvilge kjøpet hvis vi blir enige om fordeling og leilighets pris da trenger jeg advokats hjelp for å kunne hjelpe med denne prosessen slik som vi blir enige om fordeling og pris

Foretaket avslo dekning 15.5.24. Begrunnelsen var at rettshjelpbehovet ikke hadde oppstått etter karantenetiden, som var seks måneder etter at forsikringen var tegnet, og at forsikringen ikke var tegnet før skjæringstidspunktet, som var fraflyttingsdato.

Sikrede sendte så ny skademelding 21.1.25 med følgende sammendrag av saken:

I løpet av de siste ukene har jeg sendt forslag til motparten angående inngåelse av en skifteavtale. Jeg har imidlertid ikke mottatt noe svar fra motparten. Etter gjentatte forsøk på å oppnå dialog, ble jeg til slutt informert om at motpartens nåværende advokat ikke representerer henne i spørsmål som gjelder skifteavtalen. Dette har ført til at konflikten har utviklet seg til en ny konkret tvist som krever juridisk bistand.

Foretaket avslo ansvar 23.1.25 med samme begrunnelse som tidligere og følgende tillegg:

Det er dessverre uten betydning at konflikten mellom dere oppstod i forsikringsperioden eller at klager først nå har problemer med å komme i kontakt med og ha dialog med din tidligere ektefelle.

Sikrede klagde på avslaget til Finansklagenemnda 13.4.25.

Sikrede krever dekning under rettshjelpvilkårene og anfører at foretakets avslag ikke er i samsvar med forsikringsavtaleloven og vilkårene. Tvisten er oppstått i forsikringsperioden. Tvisten oppsto ikke ved separasjonen, men da tidligere ektefelle nektet samarbeid, som var etter separasjonen. Denne saken gjelder en ny tvist. Foretaket har tolket skjæringstidspunktet for strengt og har ignorert at tvisten gjelder fordeling, og ikke separasjonen eller utflyttingen. Ved tolkningstvil skal dessuten vilkår tolkes til fordel for forsikringstaker, jf. fal. § 2-2. Det er imot forsikringens formål å frata bistand i en reell tvist. Tvisten har i tillegg ført til store økonomiske utfordringer for sikrede.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede og hans tidligere ektefelle flyttet fra hverandre før forsikringen ble tegnet. Skjæringstidspunktet er angitt i ekteskapsloven § 60, og det er utflytting som er relevant i denne saken. Videre er det en karantenetid på seks måneder i den individuelle forsikringen, slik at sikrede uansett ikke har krav på dekning. Videre anser foretaket at de forhold og opplysninger som danner grunnlag for tvisten, forelå på det tidspunktet sikrede tegnet forsikringen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på erstatning for advokatkostnader under den individuelle eller den kollektive advokatforsikringen.

Foretaket har anført at det gjelder en karantenetid på 6 måneder, slik at sikrede ikke har krav på erstatning.

Den individuelle advokatforsikringen pkt. 5 angir:

For alle saker gjelder en karantenetid på 6 måneder. Med dette menes at forsikringen bare dekker saker der rettshjelpbehovet ble kjent for Medlemmet senere enn 6 måneder etter Medlemmets tilslutning til forsikringsavtalen.

Nemnda mener denne klausulen er i strid med fal. § 4-1 til § 4-5 om forsikringstakerens opplysningsplikt. Lovens tredje del har i motsetning til fjerde del ikke bestemmelser som åpner for karantenetid, og uansett kan slike forbehold ifølge HR-2015-1232-A ikke knyttes til forhold som foretaket kunne ha avdekket gjennom opplysningsplikten, jf. FinKN 2023-923. Denne klausulen kan derfor ikke påberopes.

Foretaket har anført at de forhold og opplysninger som danner grunnlag for tvisten, forelå på det tidspunktet sikrede tegnet forsikringen.

Den kollektive advokatforsikringens pkt. 4 første og andre avsnitt presiserer at saken ikke er dekket dersom «de forhold og opplysninger som danner grunnlag for tvisten forelå på det tidspunktet medlemmet tegnet forsikring».

Nemnda mener denne klausulen er i strid med fal. § 4-1, jf. § 4-5, jf. FinKN 2023-923. Disse reglene forutsetter at foretaket må kartlegge risikoen for forsikringstilfellet gjennom spørsmål før avtalen inngås. Hvis forsikringstager gir korrekte og fullstendige svar på foretakets spørsmål, vil foretaket være ansvarlig for forsikringstilfeller som inntreffer. Er forsikringstakerens opplysninger ufullstendige, kan foretaket reagere i samsvar med fal. § 4-2. Ifølge fal. § 4-5 kan foretaket ta forbehold om ansvarsfrihet knyttet til visse forhold, men bare dersom det «av særlige grunner» er avskåret fra å få opplysninger om dette forholdet. Nemnda mener derfor foretaket her skulle spurt forsikringstaker ved avtaleinngåelsen om vedkommende kjente til forhold som kunne skape et rettshjelpbehov da avtalen ble inngått, jf. for så vidt for en tilsvarende klausul i rettshjelpforsikringen i FKN 2010-191, stadfestet i dom fra Oslo tingrett datert 16.11.11. Dommen ble anket, men forlikt før hovedforhandling i lagmannsretten. Samme resultat følger av FinKN 2011-083 og 2012-225. Se også FinKN 2013-184. Denne klausulen kan derfor heller ikke påberopes.

Foretaket har anført at sikrede ikke har krav på dekning fordi skjæringstidspunktet for når forsikringen gjelder, var før sikrede faktisk tegnet forsikringen.

Den individuelle og den kollektive advokatforsikringen punkt 4 tredje avsnitt fastslår:

- I saker vedrørende ektefelleskifte må advokatforsikringen være tegnet før skjæringstidspunktet i ekteskapsloven § 60.
- Ved samlivsbrudd må advokatforsikringen være tegnet før partene flytter fra hverandre.

«[S]kjæringstidspunktet» i ekteskapsloven § 60 bokstav a er «da begjæring om separasjon eller skilsmisse kom inn til statsforvalteren eller stevning med krav om separasjon eller skilsmisse kom inn til retten, eller da samlivet ble brutt dersom dette skjedde først».

Uttrykket «da samlivet ble brutt» refererer ifølge Rt-1978-1327 og RG-2007-82 til det tidspunktet partene flyttet fra hverandre.

Sikrede og hans tidligere ektefelle flyttet fra hverandre i februar 2024. Dette tidspunktet blir da skjæringstidspunkt etter forsikringen. Advokatforsikringen ble tegnet i mars 2024, altså *etter* skjæringstidspunktet. I utgangspunktet vil advokatforsikringen derfor *ikke* gjelde for saker «vedrørende ektefelleskifte».

Sikrede har anført at dette er en ny tvist, som ikke gjelder separasjonen, men det økonomiske skifteoppgjøret, og at den tidligere ektefellen har nektet samarbeid.

Tvisten dreier seg om «ektefelleskifte», nemlig uenighet om det økonomiske skifteoppgjøret. Dette betyr at så lenge tvisten gjelder ektefelleskifte/økonomisk skifteoppgjør, så er det skjæringstidspunktet (utflyttingsdato) som er avgjørende. Det er uten betydning om det er tale om en ny tvist. Så lenge tvisten dreier seg om ektefelleskifte, har sikrede ikke krav på dekning fordi skjæringstidspunktet (utflytting) var før forsikringen ble tegnet.

Sikrede har anført at vilkår skal tolkes til fordel for forsikringstaker, jf. fal. § 2-2, at det er imot forsikringens formål å frata bistand i en reell tvist, og at tvisten har i tillegg ført til store økonomiske utfordringer for sikrede. Nemnda kan ikke se at denne bestemmelsen er relevant her, og mener for øvrig at det ikke er tolkningstvil i denne saken. Foretaket står fritt med hensyn til å definere når forsikringstilfellet – her tvisten – inntreffer så lenge dette ikke kommer i strid med de preseptoriske reglene i fal. kap. 3, og nemnda kan ikke se at disse reglene kommer inn her.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).